

CUỘC BÌNH CHỌN QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT NĂM 2016

Đậu Anh Tuấn – VCCI

Hà Nội, ngày 28/02/2017

NỘI DUNG TRÌNH BÀY

- I. Giới thiệu cuộc bình chọn
- II. Tiến trình thực hiện và kết quả thu được
- III. Các bài học lập pháp

I. Giới thiệu cuộc bình chọn

Tập trung mọi nguồn lực, khả năng để xử lý vấn đề thể chế theo thông lệ quốc tế và theo kinh tế thị trường...

Chức năng, nhiệm vụ của VCCI

- Nghị quyết số 09-NQ/TW của Bộ Chính trị giao cho VCCI nhiệm vụ *“tập hợp, phản ánh ý kiến, nguyện vọng của đội ngũ doanh nhân; tham mưu cho Đảng, Nhà nước về các chính sách kinh tế - xã hội”*
- Nghị quyết 19/NQ-CP các năm 2014, 2015, 2016, 2017 và Nghị quyết 35/NQ-CP năm 2016 của Chính Phủ đều có nội dung giao cho VCCI nhiệm vụ *“tổ chức thu thập ý kiến của các doanh nghiệp về phản biện chính sách của các Bộ, ngành và địa phương, công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng”*

Nhiều quốc gia khác cũng tổ chức bình chọn:

- Giải con lợn vàng tại Canada
- Giải đạo luật tốt nhất và tồi nhất tại Estonia
- Giải quy định luật lao động tồi nhất tại Hoa Kỳ
- Giải cơ quan kém minh bạch nhất tại Hoa Kỳ

Đối tượng bình chọn là các
quy định pháp luật liên
quan đến kinh doanh...

Tiêu chí đánh giá

1. Sự cần thiết
2. Tính hợp lý
3. Tính thống nhất
4. Tính khả thi
5. Tính minh bạch
6. Chi phí tuân thủ
7. Quyền tự do kinh doanh
8. Thúc đẩy cạnh tranh
9. Kiểm soát nguy cơ những nhiễu
10. Thời điểm ban hành/có hiệu lực

Hội đồng chuyên gia

Ông Nguyễn Phương Bắc

Ông Lê Duy Bình

Ông Nguyễn Đình Cung

Ông Lê Đăng Doanh

Bà Võ Thị Lan Phương

Ông Nguyễn Hưng Quang

Bà Đặng Phương Dung

Ông Trương Thanh Đức

Ông Lê Xuân Hiến

Ông Phan Đức Hiếu

Ông Lê Hồng Sơn

Bà Vũ Đặng Hải Yến

Ông Trần Hữu Huỳnh

Ông Nguyễn Đức Lam

Bà Phạm Chi Lan

Bà Đinh Thị Mỹ Loan

II. Tiến trình thực hiện và kết quả thu được

Hội thảo khởi động
Bắt đầu tiếp nhận đề cử

Kết thúc nhận đề cử
Bắt đầu xử lý đề cử

Họp Hội đồng chuyên gia
Đánh giá các đề cử

Lựa chọn Danh sách ngắn
Hội đồng chuyên gia
bỏ phiếu lựa chọn

Gửi Danh sách ngắn
cho các Bộ ngành

Hội thảo công bố

Tiếp nhận đề cử

Email – 7600 đề cử

xdphapluat@vcci.com.vn
xdphapluat.vcci@gmail.com

Website – 1549 đề cử

<http://topten.vibonline.com.vn>

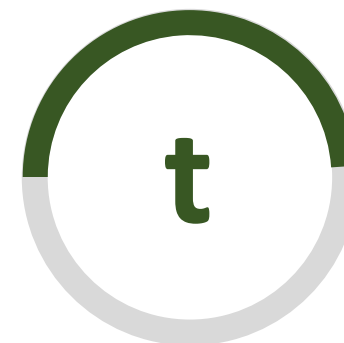
Facebook

<http://facebook.com/binhchonquyding>

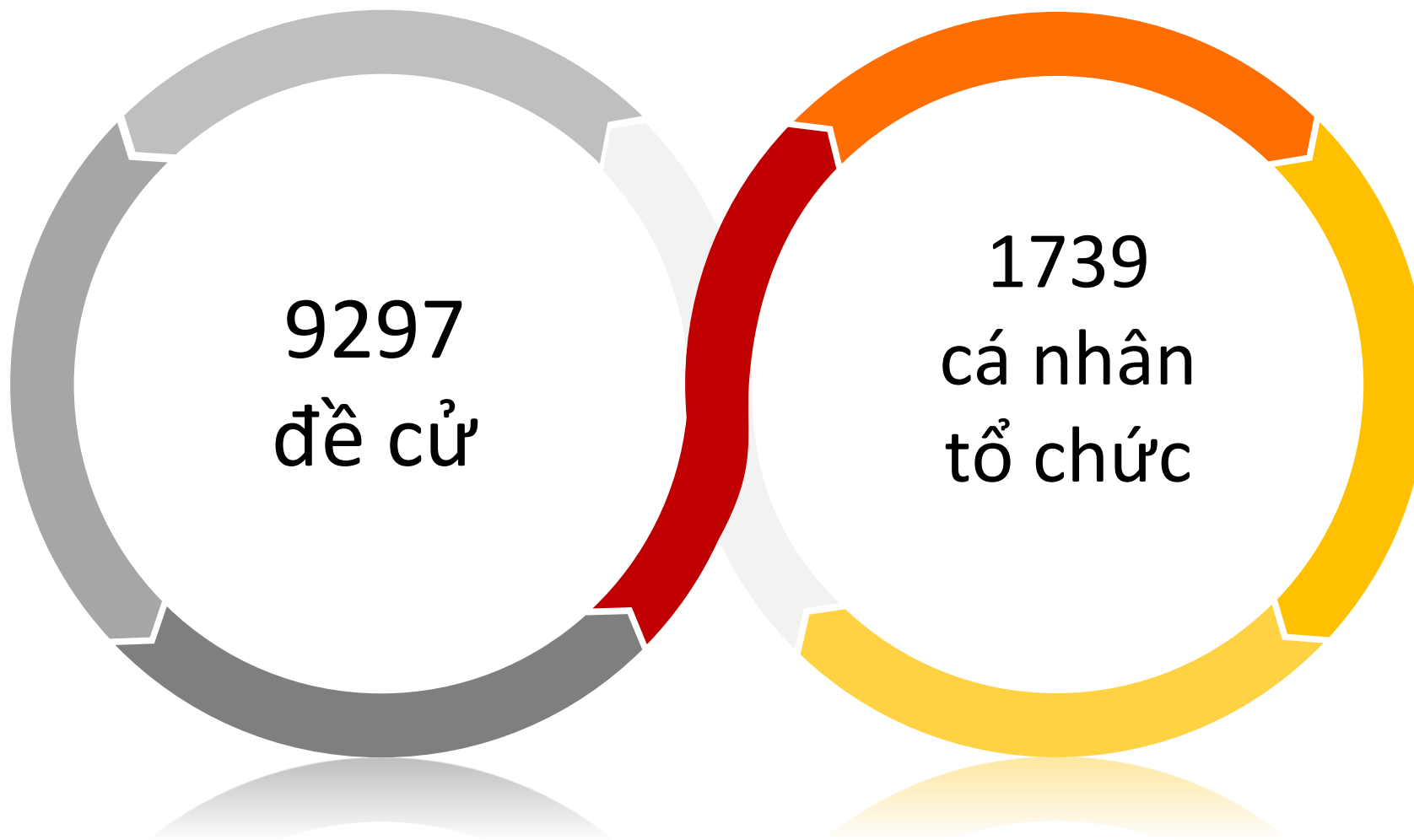
Điện thoại – 25 đề cử

04. 35770632/ 04. 66836545;

Văn bản – 123 đề cử

VCCI - Số 9 Đào Duy Anh

Cân bằng

Chủ yếu
đề cử tốt

Chủ yếu đề
cử kém

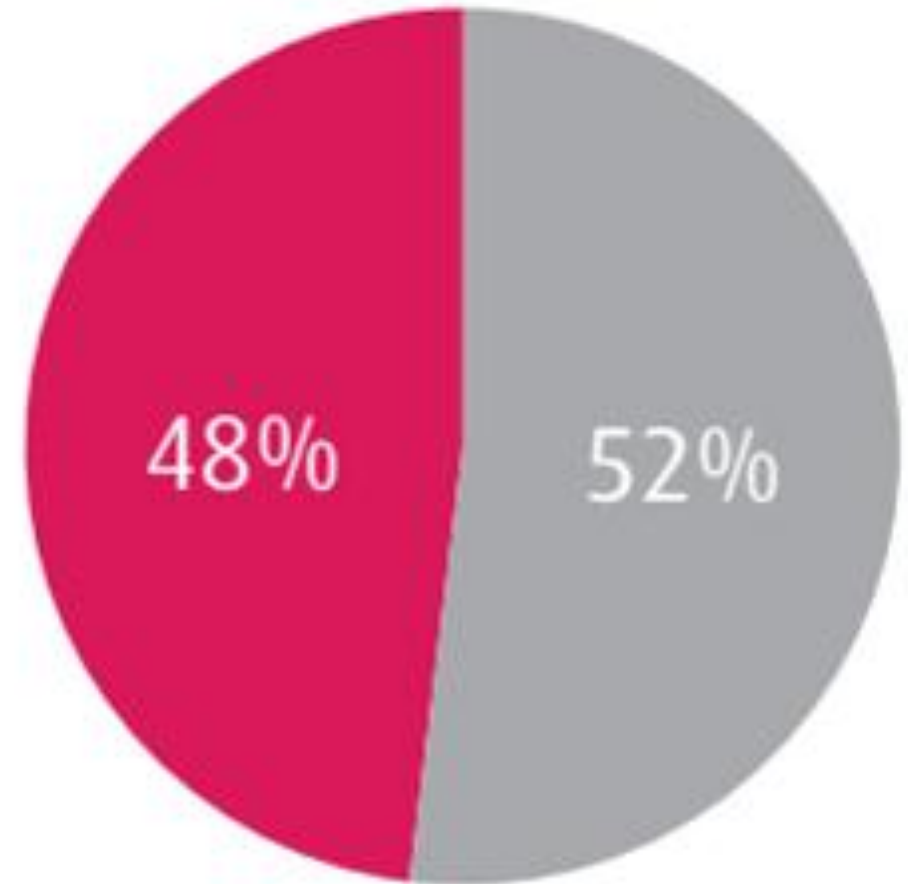

Sàng lọc

- Các đề cử về cùng một quy định thì chỉ tính là một đề cử
- Loại bỏ đề cử về quy định không nằm trong văn bản quy phạm pháp luật
- Loại bỏ đề cử về quy định được ban hành nằm ngoài giai đoạn từ 01/01/2011 đến 31/12/2015 hoặc đã hết hiệu lực

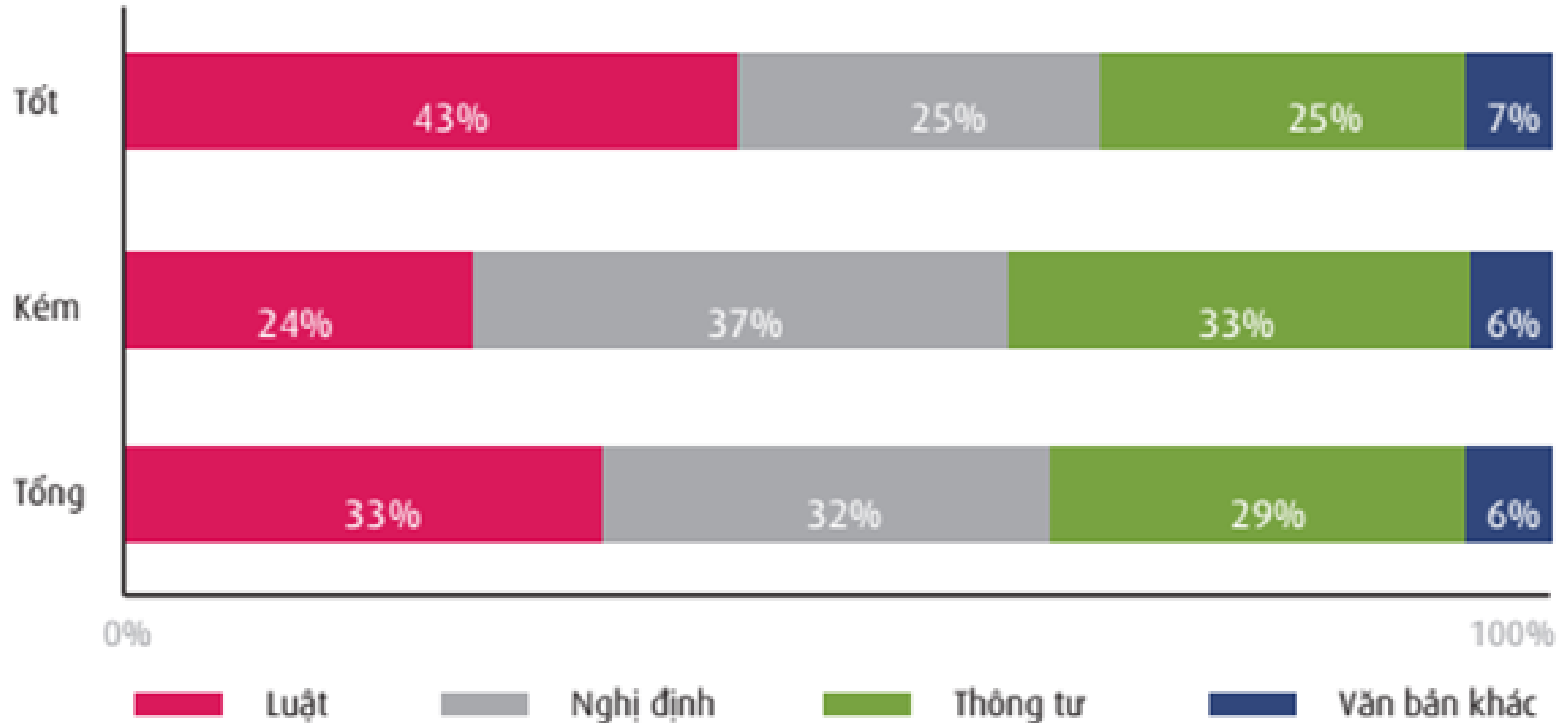
Tỷ lệ của quy định tốt và quy định kém

114 quy định tốt
123 quy định kém

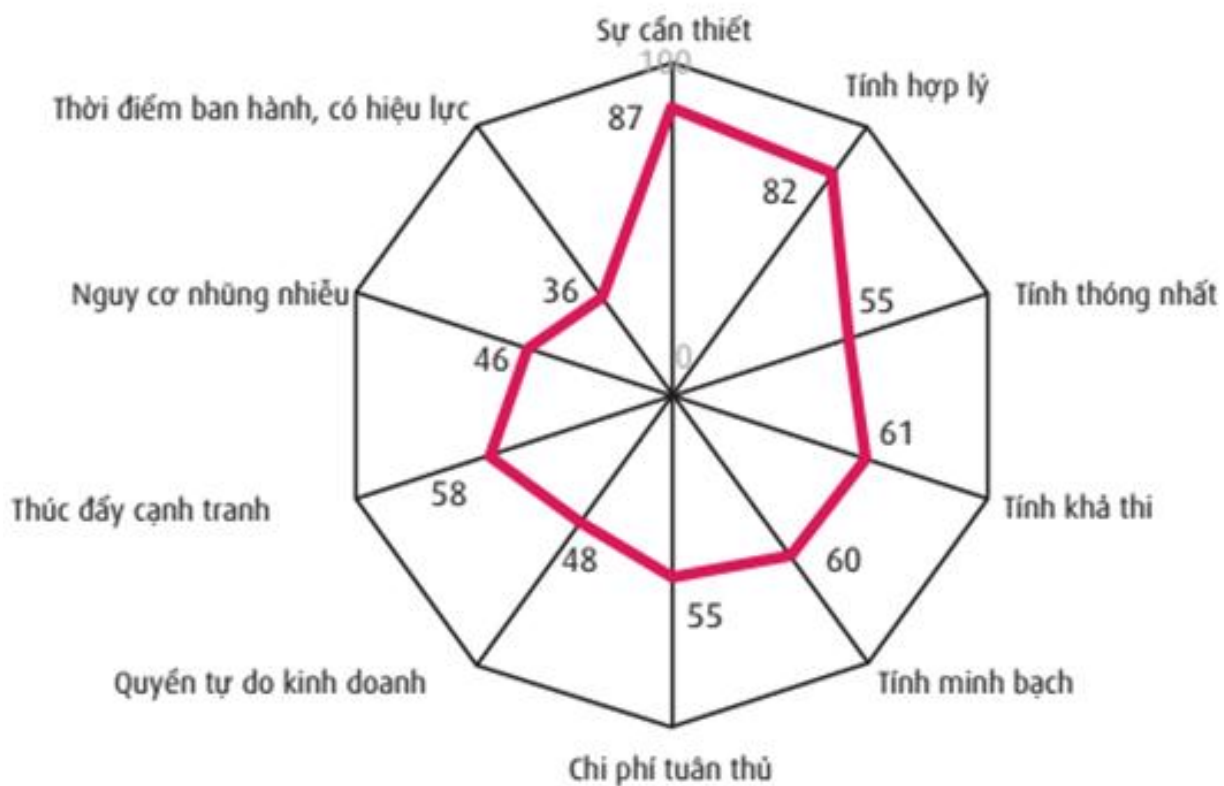

- Để cử quy định tốt
- Để cử quy định kém

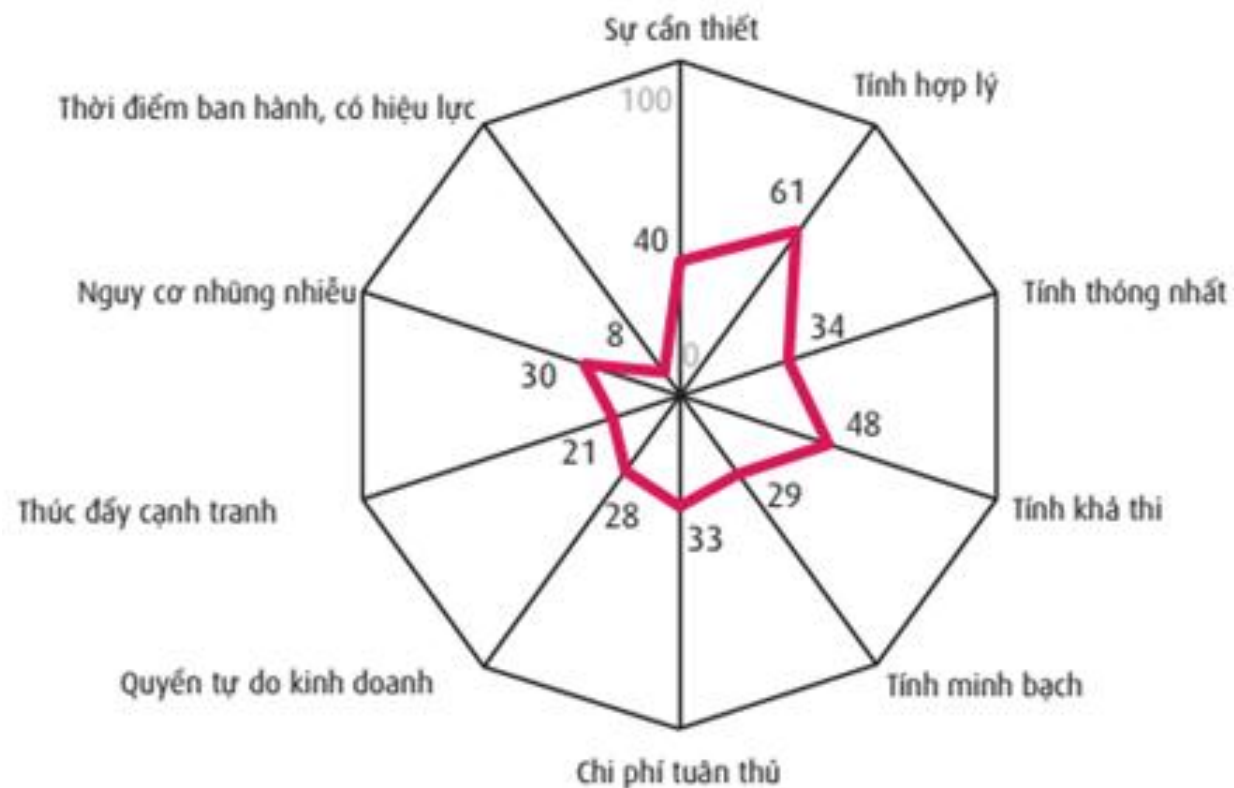
Tỷ lệ của đề cử theo loại văn bản

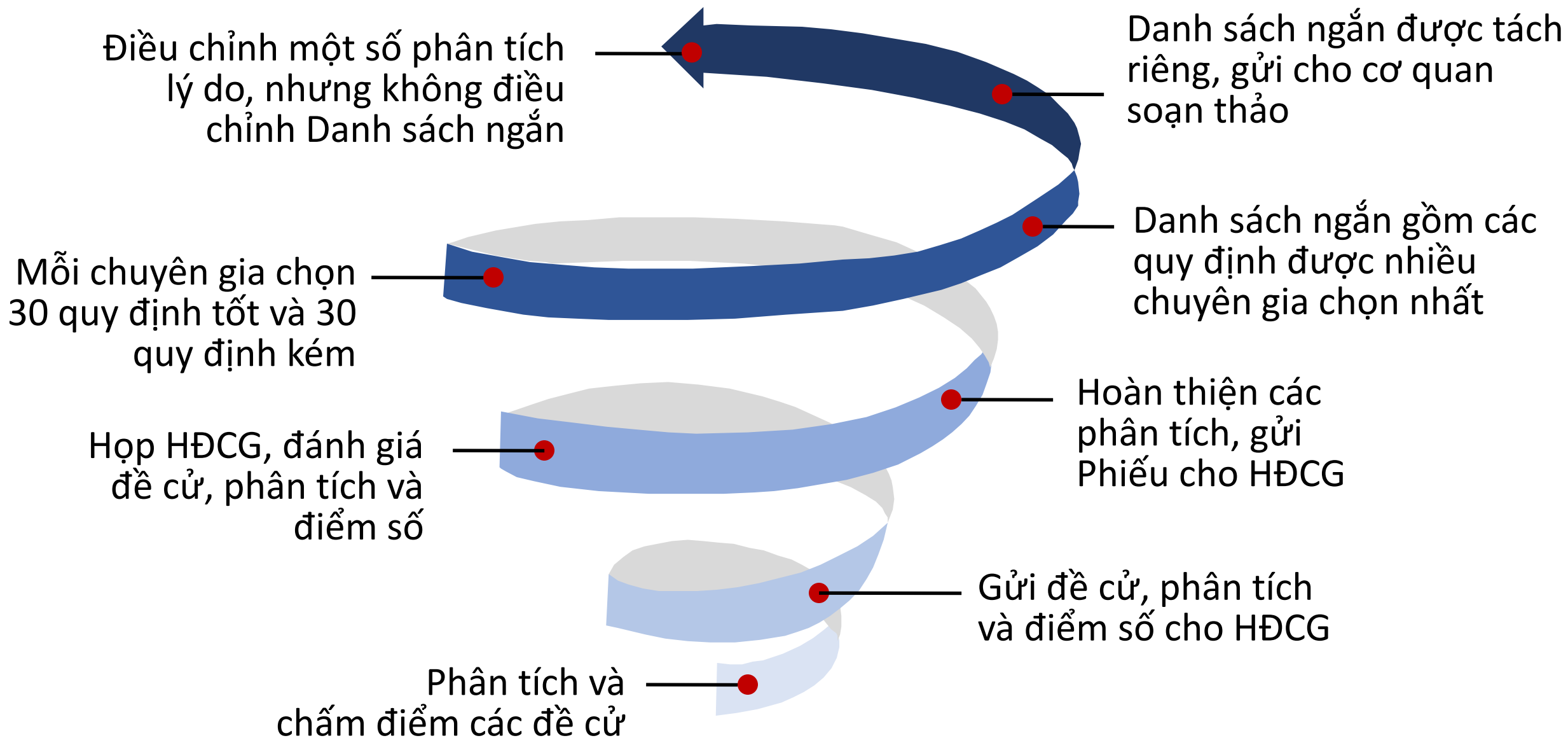
Lý do của các đề cử quy định tốt

Lý do của các đề cử quy định kém

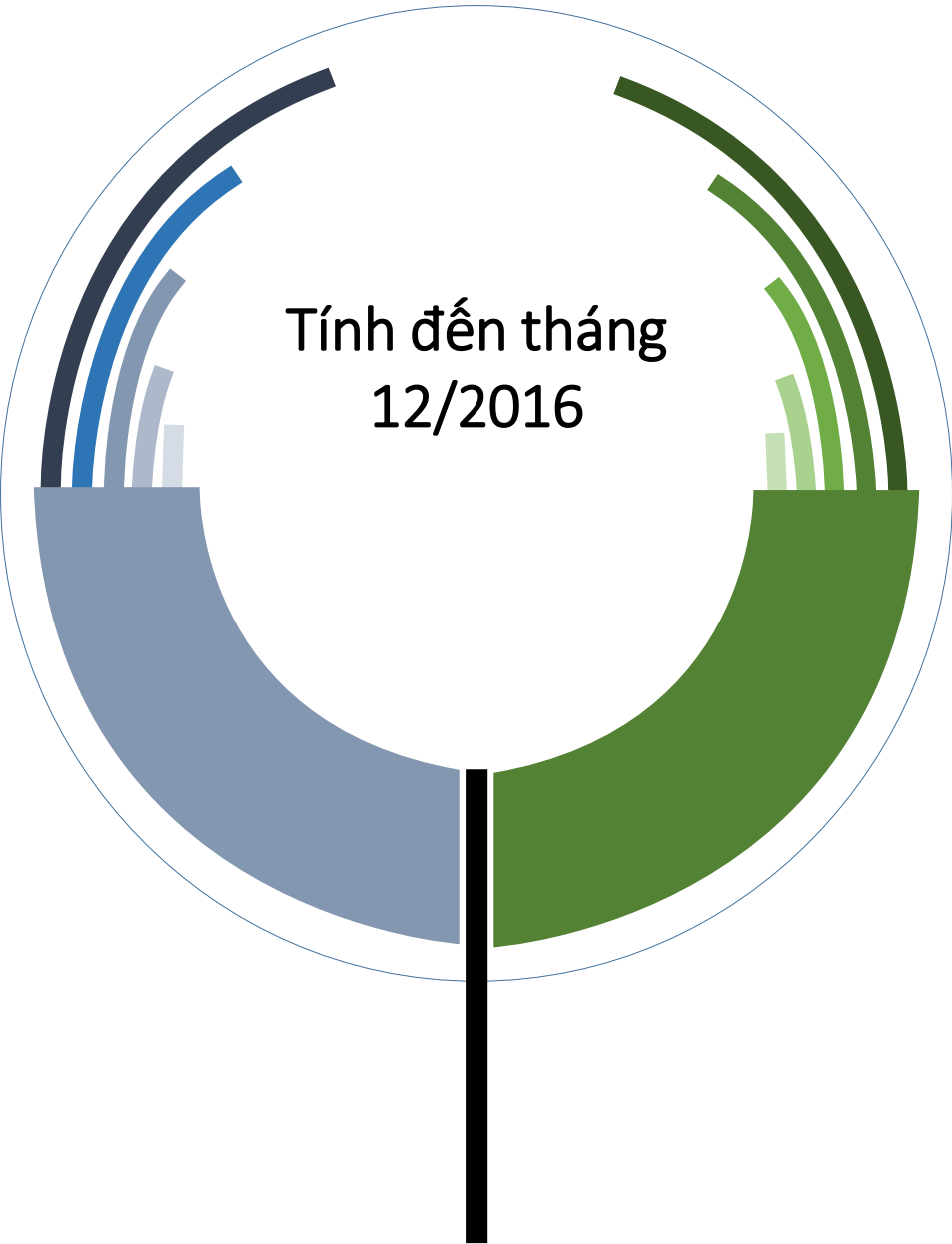

Lựa chọn Danh sách ngắn

5/30 quy định đã được điều chỉnh

- Địa điểm buôn bán thuốc bảo vệ thực vật
- Chỉ tiêu nước thải ngành chăn nuôi
- Tỷ lệ mạ băng và hàm ẩm cá tra xuất khẩu
- Đặt tên doanh nghiệp trùng với tên danh nhân
- Bình chữa cháy trên xe ô tô

13/30 quy định đang được điều chỉnh

- Thời gian làm thêm giờ
- Kinh doanh vận tải không thu tiền trực tiếp
- Điều kiện thiết lập mạng xã hội
- Số lượng ô tô tối thiểu kinh doanh vận tải
- Điều kiện nhập khẩu ô tô
- Nhân viên pháp chế đại lý vận tải biển
- Tỷ lệ học sinh trong cơ sở giáo dục nước ngoài
- Quản lý máy photocopy màu
- Trách nhiệm ghi chép thông tin của cơ sở in
- Điều kiện người đứng đầu cơ sở in
- Cấp phép nhập khẩu máy móc gia công sau in
- Thiết bị bảo hộ trong hợp đồng lao động
- Hạn chế hợp tác giữa các cơ sở in

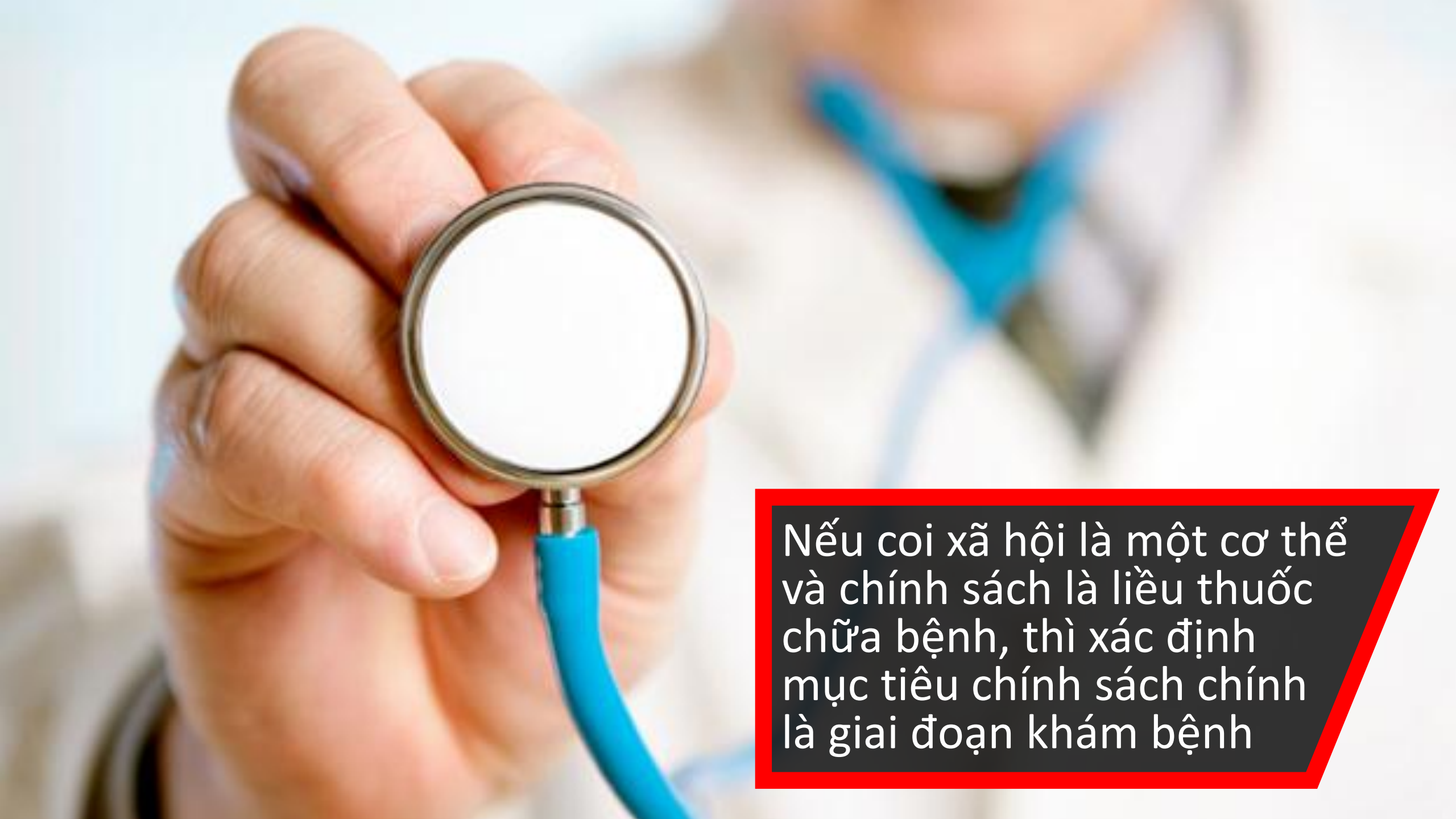

III. Các bài học lập pháp

1. Sự cần thiết của quy định

Một quy định là cần thiết nếu quy định đó nhằm giải quyết một vấn đề về thể chế, quản lý kinh tế, đáp ứng nhu cầu cấp bách của doanh nghiệp, Nhà nước và xã hội mà tất cả các biện pháp ngoài pháp luật đều không thể giải quyết được với mức hiệu quả tương tự. Nếu mỗi quy định pháp luật đều cần thiết thì hệ thống pháp luật sẽ hiệu quả, gọn nhẹ và đáp ứng tốt nhất nhu cầu của nền kinh tế và doanh nghiệp.

Nếu coi xã hội là một cơ thể
và chính sách là liều thuốc
chữa bệnh, thì xác định
mục tiêu chính sách chính
là giai đoạn khám bệnh

Sự cần thiết của quy định

- Quy định giải quyết được vấn đề bức xúc, khó khăn đang tồn tại
 - Tòa án không được từ chối giải quyết vụ việc dân sự vì lý do chưa có điều luật áp dụng
 - Doanh nghiệp có thể có nhiều người đại diện theo pháp luật
 - Nâng thời hạn giao đất nông nghiệp từ 20 năm lên 50 năm
- Quy định mở đường cho sự phát triển
 - Chuyển chức năng đào tạo, bồi dưỡng, cấp chứng chỉ chuyên môn cho Hiệp hội vận tải
- Quy định loại bỏ các quy định không cần thiết trước đó
 - 8/30 quy định tốt là bãi bỏ quy định kém trước đó
- Quy định không rõ mục tiêu chính sách
 - Giấy phép nhập khẩu thiết bị gia công sau in

Quản lý nhà nước là
công cụ, không phải
mục tiêu chính sách.

2. Tính hợp lý của quy định

Tính hợp lý được thể hiện thông qua việc các quy định được đưa ra dựa trên cơ sở khoa học, cơ sở thực tiễn rõ ràng mà không chỉ dựa trên suy luận cảm tính của nhà làm luật, là giải pháp tốt nhất có thể cho vấn đề đặt ra.

Liều thuốc cho xã hội cũng
giống cho con người,
chữa được bệnh và ít
tác dụng phụ tiêu cực

Tính hợp lý của quy định

- Quy định có bối cảnh thay đổi khiến tác dụng phụ không mong muốn giảm đi
 - Tốc độ tối đa lưu thông của xe cơ giới trên đường bộ
- Quy định làm tăng hiệu quả chính sách mà không gây thêm tác dụng phụ tiêu cực
 - Cho phép thoái vốn dưới mệnh giá khi cổ phần hóa nhưng vẫn bảo đảm nguyên tắc đấu giá
- Quy định làm giảm tác dụng phụ mà vẫn duy trì được mục tiêu chính sách
 - Bỏ tội kinh doanh trái phép
 - Bỏ thủ tục đăng ký hoặc cấp phép đầu tư đối với nhà đầu tư trong nước
- Các quy định không được tiên liệu đầy đủ tác dụng phụ không mong muốn
 - Hợp đồng lao động phải có nội dung cụ thể về trang thiết bị bảo hộ lao động.
 - Thời gian làm thêm giờ không quá 200 giờ/năm
- Quy định dựa trên cảm tính của nhà làm luật
 - Đại lý tàu biển phải có nhân viên pháp chế
 - Yêu cầu tỷ lệ mạ băng và hàm ẩm của cá tra xuất khẩu

Không thể bắt doanh
nghiệp lớn mạnh bằng
mệnh lệnh hành chính

3. Tính thống nhất của quy định

Tính thống nhất được thể hiện thông qua việc quy định không chồng chéo, mâu thuẫn với các quy định trong cùng một văn bản, không mâu thuẫn với các quy định trong các văn bản pháp luật khác, đặc biệt là các quy định ở cấp văn bản cao hơn. Điều này không chỉ tạo ra sự nhất quán về mặt pháp luật, mà tạo thuận lợi hơn cho cơ quan nhà nước, doanh nghiệp và người dân trong quá trình thực hiện.

Tính thống nhất của quy định

- Quy định loại bỏ sự chồng chéo trong hệ thống pháp luật
 - Bỏ Chương hợp đồng bảo hiểm trong Bộ luật dân sự
- Quy định trái với quy định tại văn bản có hiệu lực pháp lý cao hơn
 - Thủ tục kê khai giá
 - Khái niệm "kinh doanh vận tải không thu tiền trực tiếp"
- Quy định vượt quá phạm vi thẩm quyền được giao
 - Thông tư quy định về điều kiện kinh doanh thuốc bảo vệ thực vật
 - Cấm đặt tên doanh nghiệp trùng với tên danh nhân

A close-up, slightly blurred photograph of a dark green fountain pen with gold-colored accents, resting on an open book. A pair of thin-framed glasses is also resting on the book, partially obscured by the pen. The background is a warm, out-of-focus beige.

Rà soát pháp luật và sự
tham gia của cán bộ pháp
chế là điều kiện tiên quyết
bảo đảm tính thống nhất
của quy định

4. Tính khả thi của quy định

Tính khả thi của một quy định được xác định dựa trên khả năng quy định đó có thể được tổ chức thi hành đầy đủ trên thực tế và được tuân thủ nghiêm túc bởi các đối tượng liên quan. Một quy định là khả thi nếu tất cả các điều kiện về nguồn lực thực hiện, khả năng kiểm soát các vi phạm, quy trình thực tiễn triển khai đã được tính đến và có thể thực hiện được.

Tính khả thi của quy định

- Quy định có một số đối tượng không thể áp dụng biện pháp bảo đảm thi hành
 - Quy định điều kiện thiết lập mạng xã hội
- Quy định không xác định cơ chế bảo đảm thực thi khi soạn thảo
 - Quản lý đối với hoạt động kinh doanh của hộ kinh doanh buôn chuyển

"Đôi khi luật được xây dựng dựa trên mơ ước của một vị lãnh đạo nào đó, mà không có tính khả thi"

5. Tính minh bạch của quy định

Quy định minh bạch là quy định đơn giản, dễ hiểu, không bị hiểu theo nhiều nghĩa khác nhau, có thể áp dụng được ngay và hạn chế tối đa việc phải diễn giải thông qua các văn bản hướng dẫn hoặc người thực thi. Quy định minh bạch giúp cho quá trình thực hiện trở nên dễ dàng, nhanh chóng và ít rủi ro.

Tính minh bạch của quy định

- Quy định làm rõ vấn đề, giúp hạn chế văn bản hướng dẫn
 - Danh mục ngành, nghề cấm đầu tư kinh doanh và kinh doanh có điều kiện
- Quy định trao quyền quá lớn cho cán bộ thực thi
 - Cấm đặt tên doanh nghiệp trùng với tên danh nhân
 - Ghi mã ngành nghề cấp bốn khi đăng ký doanh nghiệp, thủ tục đầu tư
- Quy định định tính
 - Thủ tục kê khai giá
- Quy định giúp giảm tùy tiện trong khâu áp dụng pháp luật
 - Thủ tục chấp thuận đầu tư đối với nhà đầu tư nước ngoài

Nguyên tắc đối xử công bằng:
Hai bộ hồ sơ giống nhau, cơ
quan nhà nước phải trả kết
quả thủ tục giống nhau.

6. Chi phí tuân thủ

Chi phí tuân thủ là tổng các chi phí về mặt tiền bạc, thời gian, công sức, cơ hội và cả những rủi ro mà tất cả các đối tượng chịu tác động gồm doanh nghiệp và người dân phải bỏ ra để tuân thủ quy định. Một quy định pháp luật tốt là quy định mà chi phí tuân thủ của doanh nghiệp và người dân là thấp nhất có thể.

Chi phí tuân thủ

- Quy định giúp tiết kiệm chi phí tuân thủ
 - Bãi bỏ quy định phải mua bán nhà qua sàn giao dịch bất động sản
 - Giảm điều kiện tiến hành họp đại hội đồng cổ đông
- Quy định cắt giảm thủ tục hành chính đối với sự việc có quy mô nhỏ
 - Giảm tần suất kê khai thuế từ tháng sang quý
 - Bỏ thủ tục xin cấp giấy phép xây dựng đối với nhà ở thuộc dự án dưới 7 tầng và tổng diện tích sàn dưới 500m² có quy hoạch chi tiết 1/500 đã được phê duyệt
- Quy định rút ngắn thời gian và thành phần hồ sơ của thủ tục hành chính
 - Quy định đăng ký hợp tác xã
- Quy định gây chi phí xã hội không đáng có
 - Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về chất thải công nghiệp áp dụng cho chất thải chăn nuôi
- Quy định có chi phí tuân thủ cao do số lượng đối tượng tác động lớn
 - Trang bị bình chữa cháy cho xe ô tô

"Chỉ nên đặt ra một nghĩa vụ pháp lý mới khi chứng minh rõ ràng rằng, tổng chi phí để tuân thủ thấp hơn rất nhiều so với lợi ích xã hội thu được"

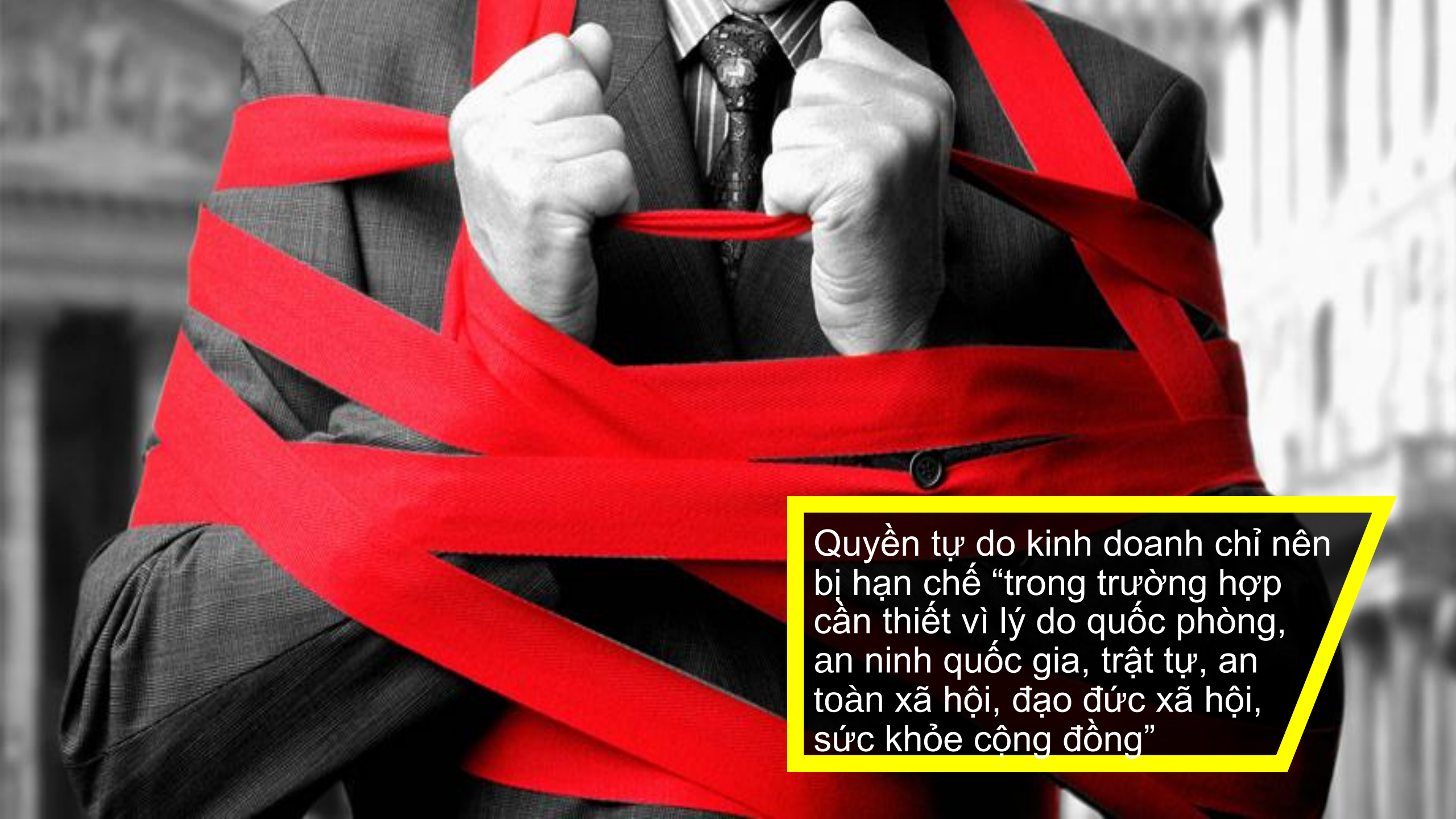
7. Quyền tự do kinh doanh

Quyền tự do kinh doanh bao gồm quyền ra các quyết định đầu tư, lựa chọn ngành nghề, địa bàn, quy mô, hình thức kinh doanh, tự do hợp đồng, lựa chọn đối tác, tự chủ điều hành nội bộ, thuê mướn lao động... Quy định tốt là quy định không hạn chế các quyền trên hoặc chỉ hạn chế “trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe cộng đồng”.

Quyền tự do kinh doanh

- Quy định can thiệp vào quyền tổ chức nội bộ của doanh nghiệp
 - Bỏ quy định cấm một cá nhân đồng thời làm Giám đốc của nhiều công ty
 - Doanh nghiệp đại lý tàu biển phải có cán bộ pháp chế
 - Yêu cầu người đứng đầu cơ sở in phải có bằng cao đẳng ngành in
- Quy định ngăn cản quyền tự do giao kết hợp đồng
 - Cấm các cơ sở in không được hợp tác với các cơ sở in khác để thực hiện chế bản, in, gia công sau

Quyền tự do kinh doanh chỉ nên bị hạn chế “trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe cộng đồng”

8. Thúc đẩy cạnh tranh

Quy định pháp luật về kinh doanh nên thúc đẩy cạnh tranh hoặc ít nhất không làm giảm tính cạnh tranh trên thị trường, tạo cơ hội cho độc quyền hoặc thống lĩnh, hoặc phân biệt đối xử một cách vô lý giữa các đối thủ cạnh tranh. Các quy định tốt là những quy định không làm giảm cơ hội lựa chọn của khách hàng, không làm tăng giá và giảm hiệu quả, năng suất chung của nền kinh tế.

Nhà nước nên khuyến khích
cạnh tranh lành mạnh và
trừng phạt cạnh tranh không
lành mạnh, chứ không nên
cấm đoán cạnh tranh

Thúc đẩy cạnh tranh

- Quy định đặt các doanh nghiệp vào vị trí cạnh tranh với nhau
 - Mở thông tuyến khám chữa bệnh có bảo hiểm y tế
 - Bỏ quy định hạn chế tối đa 20 Chi nhánh và VPĐD của công ty bảo hiểm
- Quy định tạo cơ chế độc quyền cho một hoặc một số doanh nghiệp
 - Thông tư 20/2011/TT-BCT về nhập khẩu xe ô tô
- Quy định khiến các doanh nghiệp phân chia thị trường
 - Quy định mỗi doanh nghiệp chỉ được đăng ký một hàm lượng hoạt chất cho mỗi dạng thành phẩm của thuốc bảo vệ thực vật
- Quy định về điều kiện kinh doanh phân biệt quy mô
 - Quy định số lượng xe tối thiểu trong lĩnh vực vận tải hành khách bằng ô tô

Điều kiện kinh doanh phân
biệt quy mô làm giảm động
lực cạnh tranh của doanh
nghiệp

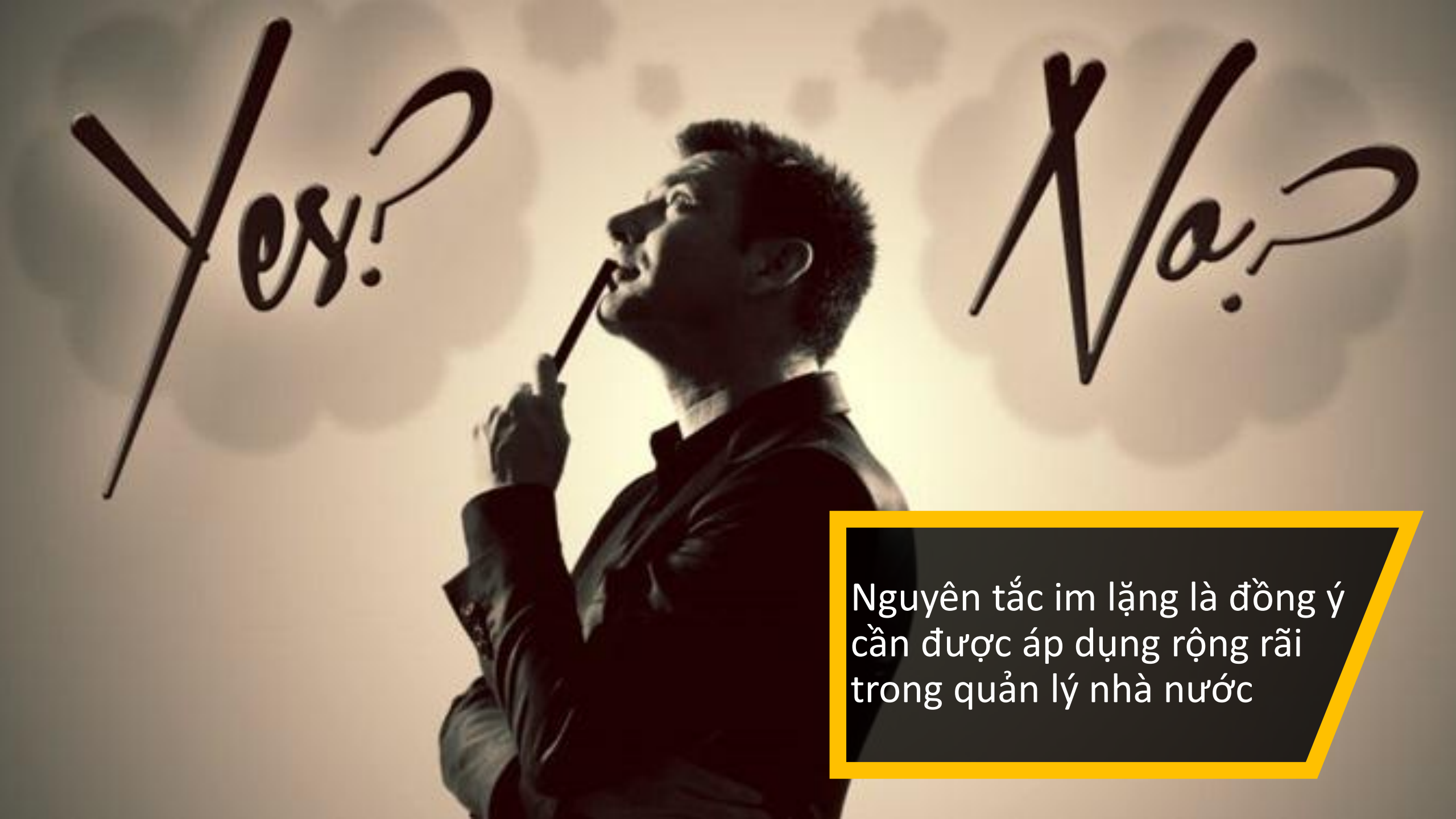
9. Kiểm soát nguy cơ những nhiễu

Quy định cần được xây dựng theo hướng hạn chế tối đa nguy cơ nảy sinh tham nhũng, tiêu cực trong quá trình thực thi. Điều này được thể hiện qua việc phân định rõ ràng về thẩm quyền, xác định rõ quyền và nghĩa vụ, trình tự thủ tục, tiên liệu trước và lấp đầy các kẽ hở có thể bị người thực thi lợi dụng để mưu lợi cá nhân.

Kiểm soát nguy cơ những nhiễu

- Quy định theo chuẩn mực của một thủ tục hành chính
 - Thủ tục đầu tư: (1) không yêu cầu thêm hồ sơ ngoài quy định; (2) chỉ được yêu cầu bổ sung hồ sơ một lần; (3) cơ quan được lấy ý kiến mà không trả lời thì coi như đồng ý.
- Quy định có sự xung đột lợi ích
 - Yêu cầu người đứng đầu cơ sở in phải có trình độ cao đẳng chuyên ngành in hoặc được Bộ Thông tin và Truyền thông cấp Giấy chứng nhận bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý hoạt động in
- Quy định mang tính "Im lặng là đồng ý"
 - Sau 05 ngày mà cơ quan thuế không trả lời thì doanh nghiệp được sử dụng hóa đơn tự in

A man in profile, looking up and holding a pen to his lips, with thought bubbles containing 'Yes?' and 'No?'.

Yes?

No?

Nguyên tắc im lặng là đồng ý
cần được áp dụng rộng rãi
trong quản lý nhà nước

10. Thời điểm ban hành/có hiệu lực

- Thời điểm ban hành/có hiệu lực cũng là một yếu tố quan trọng giúp đánh giá các quy định pháp luật. Các quy định pháp luật cần được ban hành kịp thời nhằm đáp ứng nhu cầu của xã hội, đặc biệt là các văn bản quy định chi tiết văn bản cấp trên, bên cạnh đó cũng cần có thời gian để các đối tượng tác động chuẩn bị thi hành và không gây mất ổn định cho môi trường kinh doanh.

Thời điểm ban hành/có hiệu lực

- Quy định chậm được ban hành để đáp ứng nhu cầu thực tiễn
 - Quy chuẩn nước thải chăn nuôi
 - Bãi bỏ trần chi phí quảng cáo
- Quy định chậm ban hành để có hiệu lực cùng thời điểm với văn bản cấp trên
 - Nghị định 78/2015/NĐ-CP về đăng ký doanh nghiệp chậm 4 tháng
 - Thông tư số 56/2014/TT-BTC về thủ tục kê khai giá chậm 4 tháng
 - Thông tư 21/2015/TT-BNNPTNT về thuốc bảo vệ thực vật chậm 8 tháng
 - Thông tư 10/2014/TT-BVHTTDL về đặt tên doanh nghiệp chậm 4 năm
- Quy định mang tính hồi tố
 - Quy định phải đổi tên văn phòng công chứng

Trong bốn năm từ 2012 đến 2015, chỉ có 5,47% các văn bản pháp luật được ban hành đúng tiến độ

Thank You

Ban Pháp chế - VCCI

Số 9 Đào Duy Anh, Đồng Đa, Hà Nội

Điện thoại: 04.35770632/

04.35742022-máy lẻ: 355;

Fax: 04.35771459

Email: xdphapluat@vcci.com.vn/

xdphapluat.vcci@gmail.com

